

**ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ”**

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

Затверджую:

Директор ІНПІСН

Святослав КОРСАКЕВИЧ

2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Філософії та суспільних
дисциплін

Протокол № 6 від 28 серпня 2025
р.

Завідувач кафедри

Тамара НИЧ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»»**

Спеціальності: загальноакадемічна дисципліна

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: КЗ Національна безпека (за окремими сферами
забезпечення і видами діяльності)

Спеціалізація: _____

Київ МАУП 2025

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Ірина Анатоліївна Сторожук - кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Викладач:

Ірина Анатоліївна Сторожук - кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол № 1 від «28» 08 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Історія та культура України
Шифр та назва спеціальності	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/120 год Лекції : 26 Семінарські заняття: 26 Самостійна робота студентів: 68
Терміни вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Сторожук Ірина Анатоліївна</i>	
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	
Посада	доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	«Історія та культура України»; «Академічні студії», «Соціально-політичні студії», «Громадська думка»
Напрями наукових досліджень	Історія та культура України в XIX - XX ст., історія вищої освіти в Україні, політична еліта та лідерство.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1321-4900 Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=R-nPLEcAAAAJ&hl=uk&oi=ao
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	irinabalyas2@ukr.net
Контактний тел.	
Телефон кафедри	71-74
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin/storozhuk.html

Анотація курсу. Курс «Історія та культура України» передбачає поглиблення та систематизацію історичних знань студентів, дає можливість зрозуміти зміст, характер і закономірності політичних, соціальних, економічних, соціокультурних процесів на території України від найдавніших часів до сучасності.

Історія та культура України вивчається у загальному контексті розвитку європейської цивілізації, формування європейської культурної традиції, поступового переходу до правової держави та демократичного суспільства. Цей курс спрямований допомогти здобувачам вищої освіти на основі історичних фактів сформувати цілісне уявлення про історію українського народу та історію української культури. Це, у свою чергу, сприятиме формуванню у студентів патріотизму та активної громадянської позиції, вихованню поваги до прав і свобод людини, демократичних цінностей.

Предмет вивчення дисципліни «Історія та культура України» є систематизація та поглиблення історичних знань студентів щодо політичних, соціальних, економічних і культурних процесів на території України від найдавніших часів до сучасності, визначення закономірностей розвитку українського народу та його культурної спадщини, а також формування цілісного уявлення про внесок України у розвиток європейської цивілізації та світової культурної традиції. Дисципліна охоплює вивчення ключових подій, явищ та видатних постатей української історії й культури, аналізуючи їх у контексті переходу до демократичного суспільства та правової держави, з метою виховання патріотизму, громадянської активності та поваги до прав і свобод людини, демократичних цінностей.

Курс спрямований на формування у студентів умінь абстрактного та аналітичного мислення, здатності працювати з різноманітними історичними джерелами, оцінювати взаємозв'язки подій і явищ, порівнювати історичний розвиток України та інших народів, а також на розвиток навичок візуальної ідентифікації та характеристики історико-культурних пам'яток.

Метою курсу навчальної дисципліни «Історія та культура України» є формування у студентів системи опорних знань щодо основних тенденцій та закономірностей історичного розвитку України, подій, явищ та видатних постатей української історії тощо.

Пререквізити навчальної дисципліни. Курс «Історія та культура України» тісно пов'язаний із проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідно здобувачам для вивчення курсу.

Постреквізити навчальної дисципліни. Після вивчення курсу студенти будуть знати наукову періодизацію історії України, основні

історичні події та факти, діяльність знакових постатей української історії та культури, візуально розпізнавати та характеризувати історично-культурні пам'ятки. Мати навички абстрактного та аналітичного мислення, обробляти інформацію з різних джерел і наукової літератури, здійснювати аналіз історичних процесів, знаходити спільні та відмінні риси в розвитку українського та інших народів.

Програмні компетентності.

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані та професійні завдання та вирішувати практичні проблеми в галузі національної безпеки, що передбачає здійснення кваліфікованого аналізу, пояснення та прогнозування безпекових явищ і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство;
Програмні результати навчання (ПРН)	Організовувати професійну діяльність з дотриманням прав і свобод людини і громадянина, поваги до гідності особи, захисту її інтересів, а також законних інтересів суспільства та держави, забезпечення її суверенітету і територіальної цілісності. Застосовувати культурні, духовні, моральні цінності Українського народу, історико-культурну спадщину з метою формування позитивного іміджу держави в умовах інформаційної глобалізації, розвитку власної інформаційної культури та здорового способу життя.

Зміст навчальної дисципліни.

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Семінарські зан.	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання

1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Модуль 1. Історія та культура України від найдавніших часів до кінця XVII ст.					
Тема 1.	Вступ до курсу «Історія та культура України»	2		2	
Тема 2.	Поява і розвиток перших суспільств на території України	2	2	4	
Тема 3.	Доба Київської Русі на теренах України	2	2	4	
Тема 4.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (XIV – перша половина XVII ст.).	2	2	4	
Тема 5.	Козацька Україна в часи Національно-визвольної війни та Руїни.	2		8	
Тема 6.	Тема 6. Українські землі наприкінці XVII ст. – другій половині XVIII ст.	2	2	6	
Модуль 2. Історія та культура України у XIX - на початку XXI ст.					
Тема 7.	Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій наприкінці XVIII – на початку XX ст.	2	4	8	
Тема 8.	Україна в роки Першої світової війни та Української революції.	2	2	4	
Тема 9.	Радянська Україна в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.). Радянська Україна в міжвоєнний період (1921 – 1939 рр.).	2	2	4	

Тема 10.	Західноукраїнські землі у 1921-1938 рр.	2	2	4
Тема 11.	Україна в роки Другої світової та повоєнної відбудови (1939 – 1950 рр.).	2	2	4
Тема 12.	Українська РСР в 50-х – 1991 рр. (Десталінізація, застій, перебудова).	2	4	8
Тема 13.	України в роки незалежності (серпень 1991 – 2021 рр.).	2	2	4
Модульна контрольна робота				
Всього:		26	26	64
Форма контролю: екзамен				

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Історія та культура України» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опрацювання матеріалів лекцій, вивчення базової та додаткової літератури, електронних ресурсів Академії (портал, електронний каталог, наукові електронні видання, система антиплагіат), а також періодичних видань і Інтернет-джерел; виконання практичних завдань (написання есе, рефератів, підготовка презентацій, аналіз історичних джерел, підготовка тематичних таблиць та хронологій, участь у групових проєктах та обговореннях) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей, виступів та презентацій за тематикою практичних занять; аналіз історико-культурних пам'яток і оцінку діяльності видатних постатей української історії; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; інші види діяльності, що сприяють розвитку навичок критичного мислення, аналітичної обробки інформації та формуванню цілісного історико-культурного світогляду.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю. Поточний контроль здійснюється під час практичних та семінарських занять і спрямований на систематичну перевірку засвоєння історичних фактів, закономірностей розвитку українського суспільства, соціокультурних процесів та здатності аналізувати історичні джерела.

Форми поточного контролю включають:

- усні відповіді на запитання викладача;
- виступи та презентації за темами семінарських занять;
- аналіз історичних подій, явищ та персоналій;
- письмові завдання (реферати, есе, конспекти);
- участь у групових дискусіях та обговореннях;
- підготовку хронологій, тематичних таблиць та аналіз пам'яток історико-культурної спадщини;
- самостійне опрацювання навчального матеріалу.

Методи поточного контролю: усний контроль (бесіда, доповідь, участь у дискусії); письмовий контроль (тестування, реферат, есе); комбінований контроль (усно-письмовий, презентація самостійної роботи); спостереження та аналіз участі в групових проєктах.

Підсумковий семестровий контроль передбачає перевірку комплексного засвоєння навчального матеріалу та може проводитися у формі екзамену, письмового або усного опитування, захисту індивідуальних та групових проєктів. Підсумкова оцінка визначається на основі результатів поточного контролю та виконання індивідуальних завдань, із врахуванням активності на заняттях і участі в додаткових (бонусних) заходах, таких як презентації, наукові міні-дослідження або участь у конференціях.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

1-й семестр

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів

Відвідування лекцій	1	6	6	7	7
Відвідування семінарських занять	1	4	4	9	9
Робота на семінарському занятті	10	1	10	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	9	45
Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Виконання ІНДЗ	3	1	3	1	3
Разом	-		44	-	76
Максимальна кількість балів:					120
120:100=1,2. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,2 = загальна кількість балів.					-

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Під час вивчення курсу здобувачі виконують індивідуальні завдання та самостійну роботу, що передбачає опрацювання лекційних матеріалів, рекомендованої літератури, електронних ресурсів та додаткових джерел (наукові видання, періодика, Інтернет-ресурси).

Критерії оцінювання самостійної роботи:

-Змістовність - 4 бали

-Відповідність темі та стилю оформлення - 1 бал

-Максимальна оцінка за самостійну роботу - 5 балів.

Модульний контроль проводиться у кінці вивчення кожного тематичного блоку курсу у формі тестування. Студентам пропонуються 15 тестових завдань. Максимальна оцінка за модульний контроль - 5 балів. Критерій оцінювання: правильність виконання тестових завдань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену, що включає дві складові:

-Стартова складова - оцінка заходів поточного контролю та самостійної роботи протягом семестру. Рекомендований обсяг – 60 балів.

-Екзаменаційна складова – оцінка відповідей на екзаменаційні завдання, що охоплюють усі теми курсу. Рекомендований обсяг – 40 балів.

Мінімальна сума балів для складання екзамену – 25 балів.

Форма проведення екзамену: письмова, усна, комп'ютерне тестування або комбінована (письмово-усна), визначається навчальним планом.

Додаткові умови: допуск до екзамену можливий лише за умови виконання всіх видів поточного контролю та індивідуальних завдань; заохочувальні бали за активність у навчальному процесі, участь у конференціях, презентаціях та додаткових проєктах враховуються у підсумковій оцінці, але не можуть перевищувати 89 балів у загальній сумі.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу. Курс «Історія та культура України» передбачає дотримання принципів академічної доброчесності та етики у навчальній діяльності. Усі роботи (самостійні завдання, реферати, есе, презентації, індивідуальні дослідницькі проєкти) повинні бути оригінальними, авторськими та супроводжуватися посиланнями на джерела у разі цитування чи використання інформації з літератури, періодичних видань або електронних ресурсів.

Порушення академічної доброчесності включають: плагіат та самоплагіат; фабрикацію або фальсифікацію даних; списування; необ'єктивне оцінювання; обман під час виконання контрольних та модульних завдань.

Оцінювання здобувача освіти враховує: активність на семінарських та практичних заняттях; виконання завдань для самостійної роботи; виконання індивідуальних навчально-дослідних проектів; участь у додаткових активностях, які сприяють розвитку практичних навичок історико-культурного аналізу та дослідницьких компетентностей (круглі столи, конференції, конкурси).

Вимоги політики курсу: відвідування занять та дотримання академічного розкладу; дотримання правил поведінки на заняттях; своєчасне виконання завдань та дотримання дедлайнів; відповідальне користування технічними та інформаційними ресурсами; дотримання норм академічної доброчесності у всіх видах навчальної діяльності.

Політика курсу забезпечує формування критичного мислення, відповідального ставлення до навчання, дослідницьких навичок і громадянської позиції студента у контексті вивчення історії та культури України.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Історія та культура України» охоплює робочу навчальну програму, що визначає мету, завдання, структуру курсу та тематичний план, а також містить опис методів викладання та форм контролю знань. До нього входять лекційні матеріали у вигляді конспектів, мультимедійних презентацій і методичних рекомендацій, спрямованих на засвоєння ключових понять і термінів. Практичні заняття забезпечуються планами тем, завданнями для дискусій та аналізу історичних джерел, а також рекомендаціями щодо підготовки рефератів, есе й творчих проектів. Важливе місце займають завдання для самостійної роботи студентів, які спрямовані на розвиток навичок критичного мислення, роботи з джерелами та літературою, а також на поглиблене вивчення історичних подій і культурних процесів. Методичне забезпечення доповнюється добіркою основної та додаткової літератури, електронними ресурсами й навчально-методичними матеріалами, що створюють умови для комплексного та якісного засвоєння курсу.

Рекомендовані джерела

Основна:

1. В'ятрович В.М. Наша столітня. Короткі нариси про довгу війну. – Х., 2023 – 256 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації. ХІХ-ХХ ст.- К., 2019.
3. Грицак Я. Подолати минуле : глобальна історія України. – К., 2022.

4. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. / пер. з англійської Р. Клочко – Х., 2016.
5. Kuzio T. Putin's War Against Ukraine: Revolution, Nationalism, and Crime. – CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017.
6. Бойко О. Д. Історія України : підруч. / О. Д. Бойко. – .5-те вид., доп. – К., 2014. – 720 с.

Додаткова:

1. В'ятрович В. М. Україна. Історія з грифом "Секретно". -Х., 2015.
2. Іванова Л. Г. Гетьманщина у XVIII ст.: політичні процеси і постаті. –К., 2016
3. Патриляк І. Перемога або смерть : український визвольний рух у 1939-1960 рр. – К., 2012
4. Новітня історія України (1945–2020 роки) : навч. посібник / Костянтин Кондратюк, Володимир Качмар. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 212 с
5. Plokhy, S. Chernobyl: The History of a Nuclear Catastrophe. – New York, 2018.
6. Wilson A. Ukraine Crisis: What It Means for the West. – New Haven, 2014.